

Klitheden ved Svinkløv har fået en studsning

Af Søren Skov
soeren.skov@nordjyske.dk

Fældede træer i store stakke hilser den besøgende på skrænterne mellem Svinkløv og Grønnestrand. Men det, som man lægger mest mærke til, er nok den storslåede udsigt over klitheden og Skagerrak frem til Bulbjerg i det fjerne.

- Det er vi meget, meget glade for. Nu har vi fået vores udsigt igen, siger sommerhusejer Hille Broby Madsen, 84.

Hun har haft sommerhus her ved Svinkløv og Grønnestrand i knap et halvt hundrede år, men hun er kommet her hele livet. Hendes mormor kom nemlig fra Bjerregården ved Slettestrand, og sammen med sin far, den i datiden landskendte kunstkritiker og samfundsdebattør Broby Johansen,

har Hille Broby Madsen derfor altid været en jævnlig gæst ved Svinkløv og Grønnestrand.

- Tidligere var her jo helt bart. Landskabet var domineret af hede og sand, så langt øjet rækker. Det var meget smukt. Men i de sidste mange år er heden groet mere og mere til med selvsåede træer, tilføjer den aldrende sommerhusejer, mens hun med et tilfreds smil ser på de mange fældede træer, der hober sig op.

Også Anne Mette Knudsen, naturmedarbejder i Jammerbugt Kommune, er glad for, hvad hun ser, når hun betragter de store stakke af fældede sitkagræner og fyrretræer.

Naturplejen på private fredede arealer er med kommunalreformen blevet en kommunal opgave, og derfor har Jammerbugt Kommune overtaget an-

svaret for naturplejen ved Grønnestrand, efter at Nordjyllands Amt blev nedlagt. Og det var på høje tid, at den tilgroede klithede ved Grønnestrand har fået en hjælpende hånd fra først amtet og siden kommunen.

- Heden var ved at gro til, og for at forhindre heden i at springe i skov er det nødvendigt med naturpleje, forklarer hun.

Ordet naturpleje dækker meget ofte over at fælde træer. I hvert fald som indledende øvelse, for hvis naturen i Danmark bliver overladt til sig selv, vil den næsten alle steder springe i skov.

Men det er langt fra alle steder, at skov er den form for natur, vi helst vil have.

- De fleste fredede naturarealer kan ikke passe sig selv. De skal plejes, og det sker bedst ved at efterligne de gam-

le driftsformer i landbruget, for det er jo gammeldags landbrugsdrift, som har skabt vores enge og heder. Når vi har fået fældet de store træer, vil vi derfor etablere en løbende naturpleje i form af får, der græsser på heden. Vi skal kort sagt gøre ligesom de gamle klitbønder, der jo også brugte heden til bl.a. græsning. På den måde kan vi forhindre, at heden gror til igen, siger Anne Mette Knudsen, der nu glæder sig til, at de store bunker med fældede træer fjernes, og klithedens særegne og sjældne plante- og dyreliv igen får mulighed for at trives.

- Det er bedre for både naturen og os selv, at vi kan bevare vores sidste heder med hedelyng, klokkeløng og orkideer, frem for at heden stille og roligt bliver til en skov med mørke sitkagræner. De lysåbne naturtyper som heder og enge

TRE-I-EN: Naturpleje er godt for naturen, for turismen og for os selv

er jo noget af den natur, som de fleste danskere holder mest af, fortæller Anne Mette Knudsen.

Og naturpleje er ikke kun godt for naturen og sommerhusejernes udsigt til Bulbjerg. Det er også godt for turismen.

- Når turisterne beslutter sig for at rejse til Nordjylland, er det i høj grad for at opleve den nordjyske natur. Når de så er ankommet til landsdelen, er

der også andre ting, der er meget vigtige - eksempelvis gode spisesteder, Fårup Sommerland og andre forlystelser. Men helt overordnet set er der ikke tvivl om, at naturen er det vigtigste trækplaster. Hvis vi ikke kan tilbyde vores turister nogle gode naturoplevelser, vil de andre attraktioner således have svært ved at stå alene, siger Lars Enevold Pedersen, chef for VisitNordjylland.

SOMMERHUSEJER HILLE Broby Madsen glæder sig over, at hun igen kan nyde udsigten til Bulbjerg.

Foto: Niels Meredin

NATURMEDARBEJDER ANNE Mette Knudsen ved et lille udsnit af de fældede græner og fyrretræer: - Det er nødvendigt at fjerne træerne for at bevare heden og på den måde sikre det landskab, der oprindeligt blev fredet, påpeger hun.

Solhverv og nattehimmelen i juni

SOLFORMØRKELSE: Nordjyske amatørastrofotografen rejser til Kina for at opleve en total solformørkelse

Af Per Rieffestahl
central@nordjyske.dk

I sin runddans om solen bevæger Jorden sig i en bane, som kaldes ekliptika.

Det betyder egentlig det sted, hvor noget kan forsvinde. Her tænker vi især på sol- og måneformørkelser.

Man kunne også tale om solens tilsyneladende bane på himlen i løbet af et år.

Dyrekredsen er dens populære navn. At Jorden drejer rundt om solen var ikke en tanke, der var almindeligt accepteret på Galileo Galileis tid.

Han blev på et tidspunkt anklaget for kætteri og for at have gjort grin med paven. Under retssagen afsvor han sine udtalelser om, at Jorden bevægede sig omkring solen – og ikke omvendt.

Det siges, at han stille - og uden at dommerne kunne høre ham - hviskede: "E pur si muove".

Det betyder: "Og dog bevæger den sig". Dermed mente han selvfølgelig Jorden.

Det er sandsynligvis en historie, eftertiden har fundet på.

Galilei blev dømt i 1633. Han blev idømt fængsel på livstid. Senere ændret til husarrest.

Først i 1992 bestemte pave Johannes Paul den Anden, at dommen skulle trækkes tilbage. Der havde været tale om et tragisk tilfælde af misforståelse dengang.

Der skulle altså gå 359 år, før Galilei fik oprejsning!

Her i juni ved sommersolhverv står solen i tegnet Krebsen. Derfor kan vi ikke se dette tegn eller stjernebillede.

FAKTA

NAFA SKRIVER I NORDJYSKE

■ I år er det Astronomiens År, og derfor vil de nordjyske amatørastrofotografen i 2009 give NORDJYSKEs læsere mulighed for et indblik i deres fascinerende hobby mellem himmel og jord.

■ Flere gange i løbet af året vil NAFA skrive en artikel om, hvad der sker på stjernehimlen. I dag handler det bl.a. om solhverv.

■ Man kan læse mere om NAFA på internetadressen www.nafa.dk.

Jordens natside vender i stik modsat retning - mod Stenbukken - som vi derimod sagtens kan se.

Man skal jo hele tiden huske på, at Jorden også drejer rundt om sig selv!

Søndag 21. juni er solen lodret over Krebsens vendekreds, hvilket betyder, at vi har den længste dag i året. Vi fejrer sankthans og er både glade og lidt vemodige over, at det nu går den anden vej.

Mange steder i Danmark har man fundetstensætninger fra oldtiden, hvor stenenes placering tyder på sigtelinjer til solopgange og solnedgange på forskellige tidspunkter af året.

De findes også her i Nordjylland.

Det lyder indlysende, at menneskene i oldtiden har været opmærksomme på solens gang i løbet af året. De har været klare over, at det har betydet noget for vejret og temperaturen og derfor også for, hvornår der skulle sås og høstes.

For eksempel viser stenrækkerne ved Refsnæs i Østhimmerland højst sandsynligt sigtelinjen for solens nedgang

ved sommersolhverv i den ene ende.

Den anden ende sigter mod solopgangen ved vintersolhverv!

I næste måned er der tale om en helt anden sigtelinje.

Det vil være muligt for at se solen på linje med månen og Jorden i det vestlige Stillehav og Kina.

Månens skygge rammer Jorden på et begrænset område, og derfor skal man

ud at rejse for at se fænomenet.

Det handler om en såkaldt total solformørkelse.

Den er oven i købet meget lang. Ca. 6 minutter.

Total solformørkelser har forskellig varighed, men aldrig længere end ca. 7,5 minutter.

Den lokale nordjyske astronomiske forening NAFA har planlagt og bestilt

en rejse til Wuhan i Kina, hvor vi skal opleve formørkelsen på centerlinjen, hvor betingelserne er optimale.

Desværre er der intet at se i Danmark. Heller ikke en delvis formørkelse. Hvis man vil opleve formørkelsen, må man hanke op i kufferten og afsted.

Næste chance er i 2010. Da skal man til Sydamerika i juli for

at opleve totaliteten.

NAFA regner med at sende et rejsebrev til NORDJYSKE fra Kina, hvor vi fortæller om solformørkelsen. Der vil sandsynligvis også komme nogle gode fotos fra begivenheden.

Men, men... man kan aldrig vide sig sikker.

Det er ofte et spil i lotteriet, om vejret arter sig på den rigtige måde.

Forureningen spiller også en rolle. Solen kan blive formørket på mange måder!

Inden da kan nattehimmelen i juni byde på Sommertrekanten med de tre markante stjerner Deneb, Vega og Altair. Den er nem at finde. Kig mod øst.

Det vil være en god ide at få købt sig et stjernehjul (planisfære) inden stjerneskueriet.

Et stjernehjul er adgangskortet til orientering på nattehimmelen for begyndere.

Lidt til højre (mod vest) kan man se på Herkules. Her findes kuglehoben M13.

M13 kan ses i en almindelig prisme-kikkert, hvor den ligner en lille bomuldstrø.

En kuglebob (en kugleformet stjernebob) er en sammenklumpning af tusindvis af stjerner lidt uden for Mælkevejens plan.

Stjernerne i kuglehoben er meget gamle.

I et godt teleskop vil de enkelte stjerner træde tydeligere frem.

Et meget flot syn, som i allerhøjeste grad er den mytologiske helt Herkules værdig!